

Broj: 05-02-1-1191/16
Sarajevo, 27.6.2016. godine

 BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 28.06.2016			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01/02-02-1-		11891/16	

b

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH
- Zastupnički dom -
- Dom naroda -

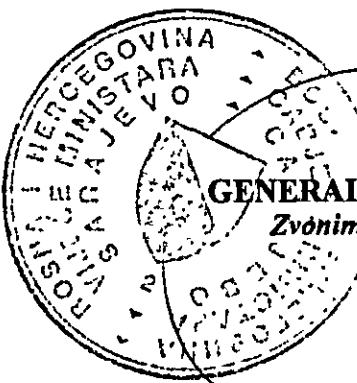
SARAJEVO

PREDMET: Prijedlog zakona o pružanju besplatne pravne pomoći

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 59. sjednici održanoj 6.6.2016. godine, utvrdilo je Prijedlog zakona o pružanju besplatne pravne pomoći, te zaključilo da se isti uputi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine uz prijedlog da se razmatra po temeljnom zakonodavnom postupku.

U svezi s navedenim, u privitku dostavljamo Prijedlog zakona o pružanju besplatne pravne pomoći, na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, kao i elektronsku verziju Prijedloga zakona.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O PRUŽANJU BESPLATNE PRAVNE POMOĆI**

Sarajevo, juni 2016. godine

Na osnovu člana IV 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma, održanoj _____ 2016. godine, i na sjednici Doma naroda, održanoj _____ 2016. godine, usvojila je

ZAKON O PRUŽANJU BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Zakona)

Ovim zakonom se propisuju oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći, subjekti za pružanje i korisnici besplatne pravne pomoći, uvjeti i način za ostvarivanje, finansiranje i kontrolu pružanja besplatne pravne pomoći pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine, kao i nadzor nad provođenjem ovog zakona.

Član 2.

(Cilj Zakona)

(1) Cilj ovog zakona je da se svakom fizičkom licu osigura djelotvoran i jednak pristup pravdi u postupku pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine pred kojima se ostvaruju ili štite pojedinačna prava, obaveze i interesi.

(2) Cilj Zakona iz stava (1) ovog člana provodi se kroz uspostavljanje efikasnog i održivog sistema besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini.

(3) Odredbe ovog zakona primjenjuju se i tumače u skladu s ciljem iz stava (1) ovog člana.

Član 3.

(Besplatna pravna pomoć)

(1) Besplatna pravna pomoć je oblik ostvarivanja prava fizičkog lica na pravično suđenje i jednak pristup pravdi pred Sudom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud), organima uprave i drugim organima Bosne i Hercegovine, a čiji troškovi u cijelosti ili djelomično padaju na teret budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

(2) Odobrena besplatna pravna pomoć se može ukinuti ili ograničiti samo iz razloga propisanih ovim zakonom.

(3) Ostvareno pravo na besplatnu pravnu pomoć je pretpostavka za oslobađanje od taksi, o čemu odlučuje nadležni organ u skladu s posebnim zakonom.

Član 4.

(Značenja izraza)

(1) Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- a) pravo na besplatnu pravnu pomoć predstavlja pravo fizičkog lica da uz ispunjenje određenih uvjeta traži i ostvari besplatnu pravnu pomoć u skladu s ovim zakonom,

- b) korisnik besplatne pravne pomoći je fizičko lice koje koristi neki od oblika besplatne pravne pomoći, u skladu s ovim zakonom,
- c) pružalac besplatne pravne pomoći je fizičko lice ovim zakonom ovlašteno da za odobreni oblik besplatne pravne pomoći korisniku pruži stručnu pravnu pomoć i koje je odgovorno za nestručno ili nesavjesno pruženu pravnu pomoć,
- d) subjektima pružanja besplatne pravne pomoći smatra se nadležni organ propisan ovim zakonom, advokati koji su članovi advokatskih komora u Bosni i Hercegovini i udruženja i fondacije registrirani za pružanje besplatne pravne pomoći u skladu s ovim i drugim zakonima kojima je uređena ova oblast,
- e) nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći je Ured Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, koji je ovim zakonom ustanovljen kao organ za pružanje besplatne pravne pomoći korisnicima, u opsegu i oblicima utvrđenim ovim zakonom,
- f) oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći su radnje i postupci kojima se korisniku besplatne pravne pomoći omogućuje zaštita prava na pravično suđenje i jednak pristup pravdi,
- g) licem lošeg imovinskog stanja smatra se lice koje, prema svom općem imovinskom stanju i stanju članova svog porodičnog domaćinstva, nema sredstava da plati opunomoćenika i/ili radnje opunomoćenika, te troškove postupka, bez štete za nužno izdržavanje sebe i svoje porodice,
- h) članovima porodičnog domaćinstva korisnika besplatne pravne pomoći smatraju se lica koja su kao takva predvidjeli porodični zakoni Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine,
- i) međunarodnim konvencijama smatraju se svi međunarodni akti koji se odnose na pravo pojedinca na pravično suđenje i jednak pristup pravdi, a koje je Bosna i Hercegovina ratificirala,
- j) prekogranični sporovi su sporovi koje vode korisnici pravne pomoći u pravnim sistemima van Bosne i Hercegovine, a koji su stekli pravo na besplatnu pravnu pomoć na osnovu ovog zakona i u skladu s ustanovljenim međunarodnim obavezama Bosne i Hercegovine zapružanje pravne pomoći van njezina pravnog sistema.

(2) Izrazi koji su, radi preglednosti, dati u jednom gramatičkom rodu u ovom zakonu, bez diskriminacije odnose se i na muškarce i na žene.

Član 5.

(Osnovna načela sistema besplatne pravne pomoći)

Sistem besplatne pravne pomoći temelji se na:

- a) jednakoj dostupnosti prava na besplatnu pravnu pomoć svim licima u skladu s ovim zakonom i zakonom o zabrani diskriminacije bez obzira na lično svojstvo pružalaca i korisnika usluga,
- b) profesionalnom postupanju pružaoca i poštivanju dostojanstva korisnika,

- c) usmjerenosti k potrebama korisnika usluga besplatne pravne pomoći i organiziranju sistema besplatne pravne pomoći u skladu s utvrđenim prioritetnim potrebama,
- d) podsticanju općeg pravnog informiranja i savjetovanja u sistemu besplatne pravne pomoći,
- e) podsticanju mirnog rješavanja sporova,
- f) efikasnosti, ekonomičnosti i održivosti sistema besplatne pravne pomoći,
- g) unapređivanju i korištenju svih društvenih kapaciteta u pružanju besplatne pravne pomoći,
- h) podsticanju partnerstva i koordinacije u radu pružalaca besplatne pravne pomoći,
- i) javnosti svih oblika rada (upravljanje, rukovođenje, odlučivanje) u sistemu besplatne pravne pomoći,
- j) stalnom praćenju potreba korisnika,
- k) kontroli i unapređivanju kvaliteta usluga besplatne pravne pomoći,
- l) podsticanju i usavršavanju pružalaca besplatne pravne pomoći.

Član 6.

(Minimum prava)

Prava utvrđena ovim zakonom predstavljaju minimum prava koja se drugim zakonima i propisima ne mogu umanjivati.

DIO DRUGI – URED ZA PRUŽANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI PRED ORGANIMA I INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 7.

(Ured za pružanje besplatne pravne pomoći)

(1) Nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine u skladu s ovim zakonom je Ured za pružanje besplatne pravne pomoći Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured).

(2) Ured je unutrašnja organizaciona jedinica u sastavu Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo pravde).

Član 8.

(Rukovođenje)

(1) Ministar pravde Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ministar pravde) odgovoran je za rukovođenje Uredom.

(2) Ministar pravde osigurava zakonito vršenje poslova Ureda.

(3) Organizaciju rada, pravilno i efikasno obavljanje poslova iz nadležnosti Ureda vrši državni službenik, koji za svoj rad i rad Ureda odgovara ministru pravde.

Član 9.

(Unutrašnje uređenje)

Broj zaposlenih i unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Uredu utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar pravde, uz saglasnost Vijeća ministara u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 10.

(Sredstva za rad)

Sredstva za rad Ureda osiguravaju se u budžetu Ministarstva pravde.

DIO TREĆI - OBLICI OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 11.

(Oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći)

(1) Besplatna pravna pomoć ostvaruje se kao pravo na:

- a) opće informacije o pravima i obavezama,
- b) pomoć u popunjavanju obrazaca,
- c) pravne savjete,
- d) pravnu pomoć pri sastavljanju svih vrsta podnesaka,
- e) zastupanje pred organima uprave i upravnim organizacijama i institucijama Bosne i Hercegovine,
- f) zastupanje pred Sudom Bosne i Hercegovine,
- g) sastavljanje apelacija,
- h) pravnu pomoć u postupcima mirnog rješavanja spora (medijacija),
- i) sastavljanje podnesaka koji se dostavljaju međunarodnim organima za zaštitu ljudskih prava.

(2) Pravo na opće informacije o pravima i obavezama i pomoć u popunjavanju obrazaca za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć imaju sva lica bez obzira ispunjavaju li uvjete propisane članom 15. ovog zakona.

Član 12.

(Postupci u kojima se pruža besplatna pravna pomoć)

(1) Besplatna pravna pomoć pruža se korisnicima besplatne pravne pomoći u postupcima u kojima se ostvaruju i štite njihova prava i na zakonu zasnovani interesi.

(2) Postupci iz stava (1) ovog člana su:

- a) upravni postupak,
- b) upravni spor,
- c) parnični postupak,
- d) izvršni postupak,
- e) krivični postupak u skladu sa zakonima o krivičnom postupku.

(3) U skladu s odredbama ovog zakona korisnici besplatne pravne pomoći ostvaruju pravo i u postupcima po vanrednim pravnim lijekovima, postupcima pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine i Evropskim sudom za ljudska prava, kao i postupcima pred drugim međunarodnim organima za zaštitu ljudskih prava, ako međunarodnim ugovorom nije drugačije regulirano.

DIO ČETVRTI – KORISNICI BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 13.

(Korisnik besplatne pravne pomoći)

Korisnik besplatne pravne pomoći može biti:

- a) državljanin Bosne i Hercegovine i drugo fizičko lice koje ima boravište na teritoriji Bosne i Hercegovine,
- b) fizičko lice koje se nalazi na teritoriji Bosne i Hercegovine pod međunarodnom zaštitom u skladu s međunarodnim standardom, a osobito tražioci azila, izbjeglice, lice pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, lice u postupku protjerivanja, apatridi, žrtve trgovine ljudima, u skladu s obavezama koje Bosna i Hercegovina ima prema međunarodnim konvencijama;
- c) lice čija su prava zaštićena odredbama Konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece, Konvencije o ostvarivanju alimentacionih zahtjeva u inozemstvu, Konvencije o građanskom i sudskom postupku i Konvencije o olakšanju pristupa sudovima.

Član 14.

(Zabrana diskriminacije)

Svako ima pravo na besplatnu pravnu pomoć, pod uvjetima propisanim ovim zakonom, bez obzira na njegovu rasu, boju kože, jezik, vjeru, etničku pripadnost, nacionalno i socijalno porijeklo, veze s nacionalnom manjinom, političko ili drugo uvjerenje, članstvo u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanje, spol, spolno izražavanje ili orijentaciju, kao i svaku drugu okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da mu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava utvrđenih ovim zakonom.

DIO PETI - UVJETI I NAČIN OSTVARIVANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 15.

(Uvjeti za ostvarivanje besplatne pravne pomoći)

(1) Pravo na besplatnu pravnu pomoć na osnovu statusa ostvaruje:

- a) lice koje prima socijalnu pomoć,
- b) dijete u skladu s Konvencijom o pravima djeteta,
- c) lice kojem je oduzeta poslovna sposobnost i duševno oboljelo lice,
- d) uživatelj mirovine koja je niža od prosječne plaće ostvarene na nivou Bosne i Hercegovine,
- e) lice koje je nezaposleno i nema drugih redovnih primanja i prihoda,
- f) žrtva nasilja u porodici ili nasilja na osnovu spola,
- g) tražilac azila, lice pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, lice u postupku protjerivanja, apatrid i žrtva trgovine ljudima.

(2) Pravo na besplatnu pravnu pomoć ostvaruje i lice lošeg imovinskog stanja kada to utvrdi nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći.

Član 16.

(Utvrđivanje statusa lica)

Status lica iz člana 15. stava (1) ovog zakona dokazuje se odgovarajućim dokumentima nadležnih organa.

Član 17.

(Utvrđivanje lošeg imovinskog stanja)

(1) Licem lošeg imovinskog stanja smatra se lice čija ukupna mjesečna redovna primanja i prihodi po članu domaćinstva ne prelaze iznos od 40% od prosječne mjesečne neto plaće isplaćene u prethodnoj fiskalnoj godini na nivou Bosne i Hercegovine.

(2) Prilikom utvrđivanja lošeg imovinskog stanja uzet će se u obzir svi prihodi i primanja koja se ne smatraju prihodom, kao i primanja na koja podnosilac zahtjeva i članovi njegovog porodičnog domaćinstva ne plaćaju porez i imovina koja je u vlasništvu podnosioca zahtjeva i članova njegova porodičnog domaćinstva, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Pri utvrđivanju podobnosti za besplatnu pravnu pomoć zbog lošeg imovinskog stanja neće se uzimati u obzir prihod i imovina onih članova porodičnog domaćinstva koji su u postupku za koji je podnesen zahtjev za besplatnu pravnu pomoć protivstranka podnosiocu zahtjeva.

Član 18.

(Primanja koja se smatraju prihodom)

(1) Primanja koja se smatraju prihodom su primanja propisana zakonima o porezu na dohodak i zakonima o porezu na dobit, koje podnosilac zahtjeva i članovi njegova porodičnog domaćinstva primaju u periodu od šest mjeseci prije mjeseca u kojem je zahtjev podnesen.

(2) Prihodima iz stava (1) ovog člana smatraju se i vanredni prihodi i imovina koja uključuje nasljedstvo, darove, otpremnine, nagrade i druge prihode koje je primio podnosilac zahtjeva ili član njegova porodičnog domaćinstva barem jednom u periodu od šest mjeseci prije podnošenja zahtjeva.

Član 19.

(Djelomična naknada troškova postupka)

Kada podnosilac zahtjeva ima na raspolaganju određena sredstva koja se mogu koristiti tokom postupka, ali su nedovoljna za plaćanje troškova postupka, a osobito troškova zastupanja, nadležni organ za pružanje besplatne pravne pomoći će odrediti koje troškove postupka snosi nadležni organ, a koje podnosilac zahtjeva.

Član 20.

(Kriterij očigledne neosnovanosti)

(1) Besplatna pravna pomoć neće se odobriti podnosiocu zahtjeva ili će se otkazati ukoliko je odobrena:

- a) ako se iz samog zahtjeva, dokaza i činjenica na kojima se zasniva zahtjev očigledno može zaključiti da je takav zahtjev neosnovan,
- b) ako se radi o neopravdanom vođenju postupka,
- c) ako se radi o zloupotrebi prava na besplatnu pravnu pomoć.

(2) Smatrat će se da je riječ o neopravdanom vođenju postupka kada je podnosilac zahtjeva u očiglednom nerazmjeru sa stvarnim izgledom na uspjeh, kao i kada želi voditi postupak radi postizanja svrhe koja je suprotna načelima poštenja i morala.

(3) Smatrat će se da je riječ o zloupotrebi prava na besplatnu pravnu pomoć ako je podnosilac zahtjeva dao netačne podatke o ispunjavanju kriterija iz ovog zakona ili ako u slučaju promijenjenih okolnosti u toku vođenja postupka iste nije prijavio nadležnom organu za pružanje besplatne pravne pomoći.

Član 21.

(Zahtjev za besplatnu pravnu pomoć)

(1) Zahtjev za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć u postupku koji se vodi pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine podnosi se na propisanom obrascu Ureda.

(2) Ured je dužan pružiti pravnu pomoć svakom licu koje je steklo pravo na besplatnu pravnu pomoć po zahtjevu podnesenom u skladu sa stavom (1) ovog člana.

Član 22.

(Kompletiranje zahtjeva)

(1) Uz zahtjev za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć podnosilac prilaže dokaz o ispunjenosti uvjeta u skladu s ovim zakonom.

(2) Podnosilac zahtjeva obavezno prilaže ovjerenu pisanu izjavu i izjavu punoljetnih članova njegovog domaćinstva o imovinskom stanju, te izjave o dopuštanju uvida u sve podatke o imovini i dohotku.

(3) Za tačnost podataka navedenih u zahtjevu i izjavama podnosilac odgovara materijalno i krivično.

(4) Lica pod supsidijarnom ili privremenom zaštitom, izbjeglice, apatridi i žrtve trgovine ljudima uz zahtjev prilažu odgovarajuće dokumente nadležnog organa kojim potvrđuju svoj status.

Član 23.

(Provjera podataka)

(1) Ured će prema vlastitoj procjeni provjeriti činjenice navedene u izjavi o imovinskom stanju podnosioca zahtjeva, a obavezno kada na to ukažu Sud, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine i drugi organi gonjenja, organi uprave na državnom nivou, lice koje vodi postupak, kao i lice koje ima pravni interes.

(2) Na zahtjev Ureda, nadležni organi i pravna lica dužni su dostaviti podatke kojim raspolažu ili činjenice o kojima vode evidenciju, navedene u izjavi o statusu ili imovinskom stanju podnosioca zahtjeva.

Član 24.

(Odobranje pravne pomoći)

(1) Ured odlučuje o pravu na besplatnu pravnu pomoć po odredbama ovog zakona i podnosiocu zahtjeva izdaje rješenje o odobrenju pravnoj pomoći.

(2) Ako Ured utvrdi da podnosilac zahtjeva ne ispunjava uvjete za odobravanje prava na besplatnu pravnu pomoć, donosi rješenje kojim se zahtjev odbija.

(3) Protiv rješenja iz stava (2) ovog člana podnosilac zahtjeva može u roku od osam dana od dana dostave rješenja podnijeti žalbu ministru pravde, koji će po žalbi odlučiti najkasnije u roku od osam dana od dana prijema žalbe.

(4) Protiv rješenja ministra pravde kojim je žalba odbijena može se pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.

(5) Odbijanje zahtjeva za pravnu pomoć, postupak po žalbi i odluka u upravnom sporu ne odgađaju rokove koji teku po drugim postupcima, niti mogu biti osnova za tužbu za naknadu štete zbog nepružanja pravne pomoći.

(6) Za postupke po vanrednim pravnim lijekovima pred domaćim organima, za postupke pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine, postupke pred Evropskim sudom za ljudska prava i pred drugim međunarodnim organima za zaštitu ljudskih prava, na osnovu zahtjeva stranke donosi se posebno rješenje.

Član 25.

(Oblici pružanja pravne pomoći)

(1) Državni službenici Ureda imaju pravo u skladu s odredbama ovog zakona pružiti svaki oblik pravne pomoći, osim zastupanja u krivičnim postupcima pred Sudom i prekograničnim sporovima.

(2) Pravo zastupanja u krivičnim postupcima pred Sudom i prekograničnim sporovima imaju članovi advokatskih komora u Bosni i Hercegovini koji su na listi pružalaca besplatne pravne pomoći.

(3) Način prijave, vođenje i ažuriranje liste iz stava (2) ovog člana uređuju se pravilnikom, koji donosi ministar pravde.

(4) Pravo zastupanja u krivičnim postupcima vrši se u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

Član 26.

(Nalog)

(1) Nakon što odobri besplatnu pravnu pomoć iz člana 25. stava (2) ovog zakona, Ured izdaje nalog kojim se određuju vrsta i oblik pravne pomoći koja se odobrava i u kojem navodi ime advokata koji će pružiti pravnu pomoć.

(2) Advokat je dužan nakon pružene pravne pomoći Uredu vratiti popunjen nalog, uz koji prilaže račune i dokaze za nastale troškove, te kopiju sudske odluke, na osnovu kojih će Ured izvršiti kontrolu i obračun troškova.

(3) Isplata ukupnih troškova izvršit će se nakon odobrenja ministra pravde.

(4) Obračun troškova vrši se po tarifi, koju na prijedlog ministra pravde donosi Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Član 27.

(Angažiranje drugih lica)

Pružaoци besplatne pravne pomoći mogu u pojedinom postupku angažirati ili zatražiti angažiranje vještaka, sudskih tumača i drugih lica, kada je to neophodno, samo na osnovu prethodnog odobrenja Ureda.

Član 28.

(Vremensko važenje priznatog prava)

(1) Pravo na odobrenu besplatnu pravnu pomoć važi do pravosnažnog okončanja postupka, ukoliko odobrena pravna pomoć ranije nije otkazana ili opozvana.

(2) Pravo na odobrenu besplatnu pravnu pomoć prestaje:

- a) smrću korisnika,
- b) izvršenjem usluge,
- c) kada nadležni organ utvrdi da je korisnik dao netačne podatke na osnovu kojih je priznato pravo,
- d) kada se promijene okolnosti u vezi s uvjetima za priznavanje prava.

(3) O prestanku prava na odobrenu besplatnu pravnu pomoć iz tačaka a, c i d Ured donosi rješenje.

Član 29.

(Povrat troškova postupka)

Kada je korisnik prava na besplatnu pravnu pomoć potpuno ili djelomično uspio u postupku i dosuđeni mu troškovi postupka, dužan je na zahtjev Ureda vratiti u budžet iznos troškova ostvarenih po osnovi odobrene besplatne pravne pomoći, o čemu se donosi posebno rješenje.

Član 30.

(Povrat troškova za pruženu pravnu pomoć)

Kada se u toku postupka utvrdi da su se finansijske prilike korisnika ili članova njegovog porodičnog domaćinstva bitno izmijenile, i to u slučajevima nasljedstva, dara, promjene posla, dobitka na igrama na sreću ili sličnim slučajevima, tako da je isti u mogućnosti potpuno ili djelomično vratiti nastale troškove, korisnik je dužan platiti troškove pružene pravne pomoći, o čemu Ured za pružanje besplatne pravne pomoći donosi posebno rješenje.

DIO ŠESTI - PRUŽAOCI BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Član 31.

(Pružaoци besplatne pravne pomoći)

(1) Pružaoци besplatne pravne pomoći, u skladu sa ovim zakonom, su državni službenici Ureda, advokati koji su na listi pružalaca besplatne pravne pomoći i ovlašteni zaposlenici u udruženjima i fondacijama koje su registrirane za pružanje besplatne pravne pomoći.

(2) Pružaoци besplatne pravne pomoći iz stava (1) ovog člana poduzimaju radnje u postupku u kojem se pruža pravna pomoć i obavezni su da pravnu pomoć pruže pravovremeno, kvalitetno i u skladu s pravilima struke i profesije.

Član 32.

(Uvjeti zastupanja)

(1) Pravo zastupanja korisnika besplatne pravne pomoći u skladu s ovim zakonom i procesnim zakonima u Bosni i Hercegovini imaju državni službenici Ureda za pružanje besplatne pravne pomoći pod uvjetom da su diplomirani pravnici koji imaju položen pravosudni ispit i najmanje tri godine radnog iskustva na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita.

(2) Pravo zastupanja u skladu s ovim zakonom imaju advokati koji su na listi pružalaca besplatne pravne pomoći i ovlašteni zaposlenici u udruženjima i fondacijama koje su

registrirane za pružanje besplatne pravne pomoći u skladu s procesnim zakonima u Bosni i Hercegovini.

(3) Pravni zastupnici iz st. (1) i (2) ovog člana su dužni informirati stranku o poduzetim radnjama u postupku i o svim drugim činjenicama relevantnim za tok i ishod konkretnog postupka.

Član 33.

(Stručna obuka pružalaca besplatne pravne pomoći)

Pružaoци besplatne pravne pomoći su obavezni usavršavati se i pohađati odgovarajuće programe edukacije, u skladu s opisom posla, potrebama i uvjetima radnog mjesta na koje su raspoređeni.

DIO SEDMI - FINANSIRANJE PRUŽANJA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI I EVIDENCIJA

Član 34.

(Finansiranje)

(1) Sredstva za organiziranje i pružanje besplatne pravne pomoći putem Ureda osiguravaju se u budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

(2) Udruženja i fondacije koje su registrirani za pružanje besplatne pravne pomoći finansiraju se u skladu sa zakonima o udruženjima i fondacijama u Bosni i Hercegovini na osnovu odobrenih projekata.

Član 35.

(Evidencija)

(1) O pruženoj besplatnoj pravnoj pomoći Ured je dužan voditi evidenciju.

(2) Ministar pravde će donijeti odgovarajuće akte kojima će se detaljno regulirati način vođenja i sadržaj evidencija iz stava (1) ovog člana.

DIO OSMI – KONTROLA KVALITETA

Član 36.

(Nadzor nad savjesnim i stručnim pružanjem besplatne pravne pomoći)

(1) Nadzor nad savjesnim i stručnim pružanjem besplatne pravne pomoći obavlja, po službenoj dužnosti, organ pred kojim se vodi postupak u kojem stranka ostvaruje pravo na pravnu pomoć.

(2) Kada organ pred kojim se vodi postupak utvrdi da je pravna pomoć pružena nesavjesno ili nestručno, sastavit će o tome bilješku u spisu i upozorit će korisnika pravne pomoći na te okolnosti, te će upoznati ministra pravde.

Član 37.

(Nesavjesno i nestručno pružanje pravne pomoći)

(1) Pod nesavjesnim i nestručnim pružanjem besplatne pravne pomoći smatra se:

a) propuštanje određenih radnji ili rokova, poduzimanje radnji suprotno općim pravilima struke i profesije, usljed kojih korisnik nije ostvario svoje pravo ili interes u kojem je pružena besplatna pravna pomoć;

b) naplaćivanje naknade za pruženu pravnu pomoć neposredno od korisnika ili ugovaranje plaćanja naknade s korisnikom.

(2) Nesavjesno i nestručno pružanje pravne pomoći utvrđuje se kroz kontrolu kvaliteta pružanja pravne pomoći, u vrijeme dok se pravna pomoć pruža ili na osnovu efekata pružene pravne pomoći po odredbama ovog zakona.

Član 38.

(Pokretanje postupka za utvrđivanje odgovornosti pružalaca)

(1) Ministarstvo pravde odredit će komisiju koja će utvrditi okolnosti usljed kojih je došlo do nesavjesnog, odnosno nestručnog pružanja pravne pomoći.

(2) Komisija može od pružaoca i korisnika besplatne pravne pomoći zatražiti potrebna objašnjenja i dodatne informacije, a kada ocijeni da je potrebno, može pozvati pružaoca ili korisnika da daju izjavu o bitnim činjenicama.

(3) Postupak kontrole pružanja besplatne pravne pomoći provodi se po pravilima kojim je uređen upravni postupak.

Član 39.

(Pravne posljedice stručnog nadzora)

(1) U slučaju utvrđivanja odgovornosti za nesavjesno ili nestručno pružanje pravne pomoći, komisija podnosi izvještaj ministru pravde.

(2) Ako se na osnovu izvještaja komisije utvrdi da je pravna pomoć pružena nestručno i nesavjesno, a ako nije za korisnika nastupila šteta, ministar pravde će pružaoca besplatne pravne pomoći upozoriti.

(3) Ako je utvrđeno nesavjesno ili nestručno pružanje pravne pomoći, usljed kojeg je nastala šteta za korisnika, ministar pravde će pokrenuti postupak utvrđivanja odgovornosti.

Član 40.

(Pravne posljedice stručnog nadzora prema advokatima)

(1) Kada je besplatnu pravnu pomoć pružao advokat, ministar pravde će o nestručnom ili nesavjesnom pružanju pravne pomoći obavijestiti advokatsku komoru u koju je advokat upisan.

(2) Odgovornosti pružaoca iz stava (1) ovog člana za nesavjesno ili nestručno pružanje besplatne pravne pomoći mogu se utvrđivati u postupku pred organima nadležne advokatske komore u skladu s aktima komore.

(3) Ministar pravde će za pružaoca besplatne pravne pomoći, bez obzira na odluku organa nadležne advokatske komore, nakon dva upozorenja o nesavjesno ili nestručno pruženoj pravnoj pomoći od strane advokata donijeti rješenje kojim će istog brisati s liste pružalaca pravne pomoći.

(4) Advokat pravne pomoći koji je zbog nesavjesno ili nestručno pružene pravne pomoći brisan s liste pružalaca pravne pomoći nema pravo na obračun troškova za poduzete pravne radnje pružanja pravne pomoći.

Član 41.

(Pravo na žalbu)

(1) Na rješenje ministra pravde o izrečenoj mjeri i rješenje o brisanju s liste pružalaca besplatne pravne pomoći, pružalac može izjaviti žalbu Žalbenom vijeću pri Vijeću ministara u roku od osam dana od dana prijema rešenja.

(2) Rješenje Žalbenog vijeća je konačno u upravnom postupku, a protiv istog se može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Član 42.

(Određivanje drugog pružaoca)

Kada je rešenjem ministra pravde utvrđeno nesavjesno ili nestručno pružanje besplatne pravne pomoći od strane pružaoca, korisnik ima pravo na određivanje drugog pružaoca pravne pomoći, bez odlaganja, u skladu s ovim zakonom.

Član 43.

(Nadzor nad provedbom zakona)

Nadzor nad provedbom ovog zakona vrši Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine.

Član 44.

(Izvještaj o radu)

(1) Ured je dužan dva puta godišnje dostaviti izvještaj o radu ministru pravde.

(2) Godišnji izvještaj o broju i vrsti zaprimljenih predmeta, broju i vrsti predmeta u kojima je pružena pravna pomoć u prethodnoj godini, trajanju pojedinih postupaka, o broju nezavršenih predmeta, te obračunatim i isplaćenim sredstvima za pravnu pomoć, ministar pravde podnosi Vijeću ministara.

Član 45.

(Međusobna saradnja)

U cilju praćenja kvaliteta i transparentnosti ostvarivanja besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini, međusobno će sarađivati nadležni organ ustanovljen ovim zakonom i nadležni organi ustanovljeni zakonima entiteta, Brčko Distrikta i kantona u Federaciji Bosni i Hercegovini.

DIO DEVETI – DODJELJIVANJE BESPLATNE PRAVNE POMOĆI U PREKOGRANIČNIM SPOROVIMA

Član 46.

(Besplatna pravna pomoć u prekograničnim sporovima)

(1) Na korisnike iz člana 13. ovog zakona pri dodjeljivanju besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima primjenjivat će se odredbe ovog zakona, a u skladu s međunarodnim propisima i obavezama Bosne i Hercegovine.

(2) Ured ima isključivu nadležnost da odlučuje o dodjeli besplatne pravne pomoći iz stava (1) ovog člana.

(3) U rješenju kojim odlučuje o zahtjevu za besplatnu pravnu pomoć u prekograničnim sporovima, Ured će odrediti pružaoca pravne pomoći s verificirane liste pružalaca iz člana 25. st. (2) i (3) ovog zakona, te način plaćanja nastalih troškova.

DIO DESETI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 47.

(Rok za donošenje podzakonskih akata)

(1) Pravilnik o obrascima koji se upotrebljavaju u postupku odobravanja i pružanja besplatne pravne pomoći, i to: obrazac zahtjeva za ostvarivanje prava na pravnu pomoć, obrazac izjave o imovinskom stanju, obrazac izjave o dopuštanju uvida u podatke o imovini, obrazac naloga i obrazac liste pružalaca pravne pomoći propisuje ministar pravde u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Ministar pravde će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona pripremiti i dostaviti Vijeću ministara na usvajanje tarifu za obračun troškova zastupanja, pravilnik o načinu prijave, vođenju i ažuriranju liste pružalaca besplatne pravne pomoći i pravilnik o načinu vođenja evidencije o izdanim nalogima.

Član 48.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine.

PSBiH, broj _____/16

_____ 2016. godine

S a r a j e v o

PREDSJEDAVAJUĆI

***Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH***

PREDSJEDAVAJUĆI

***Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH***

O B R A Z L O Ž E N J E

Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći

I - USTAVNOPRAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći sadržana je u članu IV 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nadležna za donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva Bosne i Hercegovine ili za vršenje funkcija Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine prema Ustavu, kao i u članu II 2, koji propisuje da se prava i slobode predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini (član 6. stav /3/). EKLJP zahtijeva da pravna pomoć optuženom bude osigurana besplatno, ukoliko on nema dovoljno sredstava da je plati i kada interesi pravde to zahtijevaju), te članu II 3. e) Ustava, kojim se garantira pravo na pošteno saslušanje u građanskim i krivičnim predmetima i druga prava u vezi s krivičnim postupkom.

II - PRINCIPI

- Ravnopravnosti u ostvarivanju pravne zaštite i «interesi pravičnosti» - neminovna je pravedna ravnoteža između strana, ali ne samo u tehničkom smislu, što opravdava razlog da se "neuka", a siromašna stranka izjednači sa strankom kojoj ne treba pravna pomoć ili sama može platiti troškove za pravnu pomoć. Jednakost u postupanju podrazumijeva da se svakoj strani mora dati razumna prilika da prezentira svoj slučaj, uključujući i svoje obaveze, pod uvjetima koji je u znatnoj mjeri ne stavljaju u nepovoljan položaj u odnosu na protivstranku.

- Jednak pristup pravdi - evidentno je da postoji veliki broj ljudi u BiH koji nemaju pristup sudovima, ali i drugim organima zbog siromaštva, što je suprotno standardima zaštite ljudskih prava i sloboda garantiranih Ustavom BiH i Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

- Ekonomičnost – vid odbrane predviđen ovim zakonom može dovesti i do uštede sredstava jer će se obračun troškova zastupanja od strane advokata vršiti po tarifi koju na prijedlog ministra pravde donese Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, odnosno bit će predviđena posebna tarifa i to niža od advokatske tarife.

- Usaglašenost zakona na svim nivoima u BiH - u biti isti zakon usvojen je u Brčko Distriktu BiH, Republici Srpskoj i kantonima u Federaciji Bosne i Hercegovine (u pripremi u dva kantona). U iznalaženju i usaglašavanju ovih zakonskih rješenja sa zakonima koji su već dugo u primjeni učestvovali su predstavnici izvršne vlasti svih nivoa u Bosni i Hercegovini.

Razvijanje sistema i strukture održivog pravnog savjetovanja i besplatne pravne pomoći u građanskim stvarima u BiH s odgovarajućim prijedlogom zakonskog rješenja u ovoj oblasti postavljen je kao jedan od zahtjeva Vijeća Evrope i obaveza koju je BiH prihvatila kao nužnu u oblasti reforme pravosuđa.

III - RAZLOZI ZA UVODENJE PROPISA

Zakonodavni dio reforme u pravosuđu postavio je znatno šire nego ranije pravo siromašnog osumnjičenog, odnosno optuženog, da ima branioca, tako da po tom osnovu može zahtijevati branioca u toku cijelog krivičnog postupka, i to za sva djela, ako to zahtijevaju interesi pravde.

Zakoni o krivičnom postupku u Bosni i Hercegovini predviđaju «postavljanje branioca zbog slabog imovinskog stanja» kad ne postoje uvjeti za obaveznu odbranu, a postupak se vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna ili kada to zahtijevaju interesi pravde bez obzira na propisanu kaznu osumnjičenom, odnosno optuženom, gdje će se na njegov zahtjev postaviti branilac, ako prema svom imovinskom stanju ne može snositi troškove odbrane.

Član 6. stav (3) tačka c) EKLJP zahtijeva da pravna pomoć optuženom bude osigurana besplatno, ukoliko on nema dovoljno sredstava da je plati i kada interesi pravde to zahtijevaju. Prvi uvjet je da optuženi nema sredstava da plati branioca, a drugi da to interesi pravde zahtijevaju.

Osnovni uvjeti koji opravdavaju institut obavezne odbrane u slučaju teških krivičnih djela mogu se steći i u odnosu na osumnjičenog, odnosno optuženog, koji odgovara za lakša krivična djela od onih koji pretpostavljaju obaveznu odbranu. Zbog toga je Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine predvidio mogućnost postavljanja branioca i u drugim opravdanim slučajevima. Pri ocjeni je li situacija osumnjičenog, odnosno optuženog, takva, odnosno opravdana u obzir se uzimaju njegovi prihodi i rashodi i visina troškova odbrane koji su u izgledu. Osumnjičeni, odnosno optuženi treba pružiti odgovarajuće podatke o svom imovinskom stanju (imovini i prihodima), osobama koje izdržava i dokaze o tome. Cilj ovih odredbi je da se osumnjičeni, odnosno optuženi, koji nema sredstava za plaćanje branioca, ne dovede samo zbog toga u nepovoljniji položaj od imućnijeg osumnjičenog, odnosno optuženog, ali samo pod određenim uvjetima. To pravo, međutim, nije apsolutno, nego se čini zavisnim i od toga da li to «zahtijevaju interesi pravde». Postojanje tih interesa jeste *quaestio facti*, o čemu odlučuje sudija za prethodni postupak, sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno predsjednik vijeća. «Interesi pravde» mogu postojati, prije svega, u posebnim specifičnostima krivičnog djela koje je predmet optužbe, zatim u ličnosti osumnjičenog, odnosno optuženog, sredini u kojoj je krivično djelo izvršeno, broju osumnjičenih, odnosno optuženih, pravnim pitanjima koje treba riješiti i sl. Sud nema posebnu obavezu upozorenja osumnjičenog, odnosno optuženog, na pravo postavljanja branioca o trošku budžeta.

Ovim zakonom nije prošireno ovo pravo, nego je postavljeno u skladu s članom 6. stavom (3) tačkom c) EKLJP, koji zahtijeva da pravna pomoć optuženom bude osigurana besplatno, ukoliko on nema dovoljno sredstava da je plati. Kako jedino sud može utvrditi postoje li razlozi pravde, i to po slobodnoj ocjeni u zavisnosti od specifičnosti svakog pojedinog slučaja, ovim zakonom pravo na pravnu pomoć omogućit će se ispunjavanjem samo osnovnog kriterija, odnosno slabog imovinskog stanja. Nesporno je da se ovim zakonom niti mogu mijenjati niti mijenjaju postulati utvrđeni u krivičnom zakonodavstvu.

Međutim, u "nekrivičnim" postupcima u ostvarivanju pravne zaštite nužno je otkloniti prepreke koje onemogućavaju ili otežavaju jednak pristup sudu i pravdi svim građanima.

Iako Ustav Bosne i Hercegovine i ostali relevantni međunarodni dokumenti predviđaju pravo na pošteno saslušanje i u građanskim i u krivičnim slučajevima i garantiraju jednak pristup

pravdi bez diskriminacije, pravna pomoć u BiH u građanskim slučajevima gotovo da ne postoji ili je svedena na najmanju zagarantiranu mjeru. Ona se uglavnom odnosi na oslobađanje siromašnih ljudi od plaćanja troškova postupka ili sudskih taksi, ali nema cjelovitog državnog mehanizma za pravnu pomoć. Evidentno je da postoji veliki broj ljudi u BiH koji nemaju pristup sudovima, ali i drugim organima zbog siromaštva. Naime, bh. zakoni u građanskim stvarima ne sadrže odredbe za pravnu pomoć. U nekim slučajevima, prema entitetskim zakonima o građanskom postupku, sud može postaviti privremenog zastupnika po službenoj dužnosti za optuženog, ali ovo imenovanje ne smatra se pravnom pomoći nego više pravnim nadomještanjem za stranku, koje je nužno da se održi sudski postupak.

U skladu s važećim propisima, troškovi advokata u BiH su mnogo veći zbog povećanog broja njihovih dužnosti. Za mali broj "bogatih" stranaka ovo ne predstavlja problem. One mogu jednostavno i lako "platiti" svoje advokate iz ličnog fonda. Međutim, mnogi neće biti u mogućnosti sebi platiti pomoć. Praksa većine država je da imaju "urede" koji se bave pružanjem besplatne pravne pomoći siromašnim strankama. Sličan ili u suštini isti zakon usvojen je u Republici Srpskoj, Brčko Distriktu BiH i u osam kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine. Osnovani su Centar i uredi za pravnu pomoć u Republici Srpskoj, uredi Brčko Distrikta i kantona, što ukazuje na potrebu usvajanja ovog instituta i na ostalom dijelu BiH (u dva kantona), kao i na državnom nivou, a pretpostavka zato je donošenje ovog zakona.

Zbog ozbiljnih nedostataka u provođenju pravne pomoći u građanskim postupcima u Bosni i Hercegovini, u ovom pravcu djelovale su entitetske i neke kantonalne vlasti.

U skladu s navedenim, a i zahtjevu stvarne ravnopravnosti u ostvarivanju pravne zaštite, javlja se neophodnim uvođenje instituta za pružanje pravne pomoći u građanskim stvarima svih stranaka slabog imovinskog stanja.

Jednakost u postupanju podrazumijeva da se svakoj strani mora dati razumna prilika da prezentira svoj slučaj, uključujući i svoje obaveze, pod uvjetima koji je u znatnoj mjeri ne stavljaju u nepovoljan položaj "vis-a-vis" protivstranke. Naime, neminovna je pravedna ravnoteža između strana, ali ne samo u tehničkom smislu, što opravdava razlog da se "neuka", a siromašna stranka izjednači sa strankom kojoj ne treba pravna pomoć ili sama može platiti troškove za pravnu pomoć. Pravo na pristup sudu podrazumijeva i "da su strane dovoljno obaviještene", kako bi zahtjev siromašne neuke stranke bio osnovan. Nadalje, ovo pravo obuhvata i mogućnost provjere odluka određenih drugih organa.

Važno je napomenuti da je Zajednička komisija za ljudska prava Parlamentarne skupštine BiH organizirala konferenciju „Ostvarivanje i zaštita ljudskih prava i sloboda, kroz zakonodavni okvir, trenutno stanje i planove institucija BiH, u oblasti ljudskih prava“, koja je održana 22. i 23. juna 2015. godine.

Zajednička komisija za ljudska prava je na 8. sjednici, održanoj 21.7.2015. godine, s ciljem otklanjanja uočenih problema i poboljšanja stanja ljudskih prava u Bosni i Hercegovini, usvojila određene zaključke.

Zaključkom pod rednim brojem 12:

„12. Zajednička komisija za ljudska prava zadužuje Ministarstvo pravde BiH da što prije, a najkasnije do decembra 2015. godine, posredstvom Vijeća ministara BiH, Parlamentarnoj skupštini BiH dostavi Prijedlog zakona o besplatnoj pravnoj pomoći;“.

Zbog navedenog, a u okviru reforme zakonodavstva u oblasti pravosuđa, potrebno je osigurati uvjete za kvalificirane, finansijski opravdane i održive usluge besplatne pravne pomoći u građanskim predmetima za socijalno ugrožene kategorije stanovništva, koje će pružiti kvalitetni pravni stručnjaci ili advokati. Pružaoci pravne pomoći su pravni subjekti i institucionalni organi koji su nadležni da se, u skladu s odredbama procesnih zakona u Bosni i Hercegovini, mogu pojavljivati kao puni procesni opunomoćenici u svim postupcima u

kojima se ostvaruje pravo na pravnu pomoć. Poboljšanje pristupa pravdi u BiH rezultat je predloženih zakonskih rješenja, a ista predstavljaju daljnji korak i novi kvalitet u razvoju i garantiranju jačanja vladavine prava.

IV - USKLADENOST PROPISA S EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Evropski standardi zahtijevaju da svaki čovjek tokom odlučivanja o njegovu građanskom pravu i obavezi, ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim zakonom ustanovljenim sudom. Član 6. EKLJP garantira pravo na pravično suđenje, ali ne propisuje pravila, odnosno ona se trebaju regulirati prvenstveno domaćim zakonom.

Međutim, u skladu s praksom Suda iz Strasbourga, koji se poziva na član 6. EKLJP, posebno se garantira pravo na besplatnu pravnu pomoć, ali organi Konvencije ističu da efikasno pravo na pristup sudu može zahtijevati dodjelu pravne pomoći koju je potrebno ugraditi u državno zakonodavstvo.

Odredbe Konvencije reguliraju oblast "prava na pravično suđenje" i "jednak pristup pravdi", što obavezuje sve države članice, ali svaka od njih individualno uređuje ovu oblast na način koji odgovara njenom ustavnom sistemu, državnoj strukturi i sl.

V - PROVEDBENI MEHANIZMI I OSIGURAVANJE POŠTIVANJA PROPISA

Provedba ovog zakona osigurana je kroz već formirane nadležne organe na entitetskom, kantonalnom i nivou Brčko Distrikta, kao i organe koji se ustanovljavaju ovim zakonom za pružanje pravne pomoći, u skladu s ovim zakonom, na nivou Bosne i Hercegovine. Dakle, ovim zakonom se ustanovljava organ čije se nadležnosti sastoje u obavezi pružanja pravne pomoći korisnicima u opsegu i oblicima predviđenim zakonom.

Pravna pomoć je lično pravo i važi samo za stranku kojoj je priznato i samo za postupak koji je priznat. Pravo na pravnu pomoć nije konačno, čime bi u cijelosti stranka bila oslobođena obaveza, jer se predviđaju i izuzeci kada je stranka dužna nadoknaditi troškove. Besplatnu pravnu pomoć može dobiti samo fizičko, a ne i pravno lice. Ovo pravo mogu ostvariti stranke koje bi plaćanjem ovakvih usluga znatno umanjile sredstva iz kojih se izdržava stranka i članovi njene porodice.

U Prijedlogu zakona određeni su pojam i pravni status lica prema kojima postoji obaveza države i definirana stručna pomoć koja će se pružiti nakon brižljive ocjene okolnosti iz kojih proizlazi pravo na besplatnu pravnu pomoć.

Dakle, provođenje besplatne pravne pomoći osigurano je kroz već uspostavljene centre ili urede na nivou entiteta, kantona ili Brčko Distrikta, a provođenje ovog zakona povjereno je Uredu za besplatnu pravnu pomoć Bosne i Hercegovine.

VI - KONSULTACIJE

Sličan zakon usvojen je u Brčko Distriktu BiH, Republici Srpskoj i većini kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine. Osnovan je Ured za pravnu pomoć Brčko Distrikta BiH, kao i u kantonima, a u Republici Srpskoj su osnovani Centar i područni uredi pri svakom okružnom sudu, u skladu s praksom i standardima mnogih evropskih zemalja, kao i praksom zemalja i standardima u zemljama okruženja. U iznalaženju i usaglašavanju najpovoljnijih zakonskih rješenja učestvovali su predstavnici izvršne vlasti svih nivoa u Bosni i Hercegovini, a veliku, kako savjetodavnu tako i tehničku podršku pružili su predstavnici međunarodnih organizacija te predstavnici nevladinog sektora.

Podsjećamo da je Nacrt zakona o besplatnoj pravnoj pomoći u obliku tzv. okvirnog zakona više puta upućivan u parlamentarnu proceduru, ali nije dobio podršku upravo iz razloga što je ova oblast riješena i dala rezultate kako na entitetskom/ kantonalnom, odnosno nivou Brčko Distrikta.

Činjenica da su Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i veći broj kantona donijeli svoje zakone o uspostavljanju sistema besplatne pravne pomoći, ukazuje na prazninu i potrebu rješavanja ovog pitanja, odnosno nužnost uspostavljanja i pružanja besplatne pravne pomoći pred organima i institucijama na državnom nivou.

Radi pripreme ovog nacrt zakona ministar pravde Bosne i Hercegovine formirao je Radnu grupu u kojoj su učestvovali predstavnici entitetskih ministarstava pravde i Pravosudne komisije Brčko Distrikta, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, te Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine - Službe za poslove sa strancima, koji su kroz dosadašnja iskustva i praksu u dugogodišnjem pružanju besplatne pravne pomoći dali doprinos da se usaglasе ključna pitanja na koja sam Zakon treba dati odgovor. Naime, Radna grupa se prilikom utvrđivanja i definiranja odredaba Zakona vodila sljedećim pitanjima:

- da se osigura nezavisnost pružalaca besplatne pravne pomoći;
- da se prilikom odlučivanja o pravu na pravnu pomoć ne komplicira i formalizira samo odobravanje, nego da ono bude što jednostavnije;
- da se vodi potreba o zaštiti principa jednakosti strana u postupku;
- da se vodi briga o samoj složenosti pravne oblasti u kojoj se pruža besplatna pravna pomoć;
- da su svima pod jednakim uvjetima dostupne osnovne informacije o pravima i obavezama i pravni savjeti.

Također, Nacrt zakona omogućava ravnopravno pružanje besplatne pravne pomoći udruženjima koja su registrirana za to.

Prilikom izrade Nacrta zakona cijenile su se praksa i provedba zakona entiteta, kantona, kao i Brčko Distrikta BiH, te su članovi Radne grupe u potpunosti saglasni da je opravdano predloženo rješenje, kojim se rješava pitanje pružanja besplatne pravne pomoći pred organima i institucijama na nivou Bosne i Hercegovine.

Na Nacrt zakona mišljenje bez primjedbi su dali: Ured za zakonodavstvo, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, Direkcija za evropske integracije i Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

Sugestija Visokog sudskog i tužilačkog vijeća u vezi sa članom 16. stav (2), kojom su taksativno nabrojeni akti kojim se dokazuje status lica iz člana 15. stav (1) ovog nacrt je opravdana, jer taksativno nabranje može imati manjkavosti, pa je u skladu primjedbe ovaj stav brisan. Primjedba Visokog sudskog i tužilačkog vijeća kojom se dovodi u vezu isključiva nadležnost advokata da postupaju u postupku po reviziji u skladu sa članom 241.b Zakona o parničnom postupku pred Sudom Bosne i Hercegovine je neopravdana i nije prihvaćena. Nesporno je da pomenuti član 241.b propisuje da „U postupku po reviziji stranku mora zastupati advokat, osim ako je sama stranka advokat.“, Međutim, kako je revizija vanredni pravni lijek, ovo je riješeno članom 24. stav (6) ovog zakona, kojim je propisano da „Za postupke po vanrednim pravnim lijekovima pred domaćim organima, za postupke pred ustavnim sudovima u Bosni i Hercegovini, postupke pred Evropskim sudom za ljudska prava i pred drugim međunarodnim organima za zaštitu ljudskih prava na osnovu zahtjeva stranke donosi se posebno rješenje.“

Prilog Nacrtu zakona su pribavljena mišljenja.

VII - REVIZIJA POSTOJEĆIH PROPISA

Donošenje i primjena ovog zakona ne zahtijevaju izmjene postojećih propisa. S obzirom na to da su Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i veći broj kantona donijeli svoje zakone o uspostavljanju sistema besplatne pravne pomoći, koji nisu u suprotnosti s odredbama ovog zakona, svoje propise treba donijeti Federacija Bosne i Hercegovine, odnosno kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine koji iste nisu donijeli.

VIII - FINANSIJSKA SREDSTVA ZA PROVOĐENJE PROPISA

Ovim zakonom je propisano da se sredstva za organiziranje i pružanje pravne pomoći osiguravaju u budžetu Bosne i Hercegovine. Zakonom je predviđeno da službenici Ureda za pravnu pomoć Bosne i Hercegovine imaju pravo u skladu s odredbama ovog zakona pružiti svaki oblik pravne pomoći, osim zastupanja pred Sudom Bosne i Hercegovine i zastupanja u prekograničnim sporovima. Način organiziranja pružanja pravne pomoći, broj zaposlenih i unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta u Uredu bit će utvrđeni pravilnikom Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine. Naime, cijenili su se akti o uspostavljanju Ureda za pravnu pomoć u Brčko Distriktu, koji zastupa osobe slabijeg imovnog stanja. Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine planiralo je kroz unutrašnju organizaciju riješiti ovo pitanje i to bez novog dodatnog upošljavanja, odnosno, nadležno tijelo za pružanje besplatne pravne pomoći pred organima i institucijama Bosne i Hercegovine, u skladu s Nacrtom zakonom, je Ured za besplatnu pravnu pomoć Bosne i Hercegovine koji je u sastavu Ministarstva pravde. Dakle, Ured će biti kadrovski popunjen iz reda zaposlenih u Ministarstvu pravde, te time neće biti potrebno kako novo upošljavanje, tako ni osiguranje prostora, opreme i drugih sredstava za rad.

Nadalje, Ured će, nakon što odobri pomoć, u skladu s odredbama nacрта izdati nalog kojim se određuju vrsta i oblik pomoći koji se odobravaju i u kome navodi advokata koji će pružiti pravnu pomoć. Ured će nakon pružene pravne pomoći izvršiti obračun i isplatu ukupnih troškova pravne pomoći. Važno je napomenuti da pružanje besplatne pravne pomoći putem advokata neće dodatno opteretiti budžet Bosne i Hercegovine. Naime, u budžetu su već predviđena ova sredstva i isplaćuju se putem Suda u skladu s članom 46. (postavljanje branioca zbog slabog imovnog stanja) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine. Ovim članom je propisano da: „Kad ne postoje uvjeti za obaveznu odbranu, a postupak se vodi za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna ili kada to zahtijevaju interesi pravičnosti bez obzira na propisanu kaznu, osumnjičenom, odnosno optuženom, će se, na njegov zahtjev, postaviti branilac, ako prema svom imovnom stanju ne može snositi troškove odbrane“. Dakle, ova sredstva se isplaćuju iz budžeta Bosne i Hercegovine. Nadalje, vid odbrane predviđen ovim zakonom može dovesti i do ušteda sredstava jer će se obračun troškova zastupanja vršiti po tarifi koju na prijedlog ministra pravde donese Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, odnosno bit će predviđena posebna tarifa i to niža od advokatske tarife.

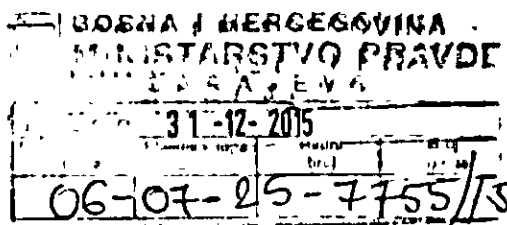
Dakle, za provođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva, a određene uštede u budžetu Bosne i Hercegovine se mogu postići, te će biti precizirane nakon što u skladu s ovim zakonom Vijeće ministara utvrdi visinu tarife za članove advokatskih komora u Bosni i Hercegovini koji budu (prijave se) na listi pružalaca besplatne pravne pomoći za zastupanja u krivičnim postupcima pred Sudom Bosne i Hercegovine i prekograničnim sporovima.

Čini se važnim istaknuti da je UNDP dao veliku podršku u vezi s uspostavom besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini i to putem renoviranja prostora za urede u entitetima, odnosno kantonima, nabavke potrebne opreme, organiziranja edukacije za pružaoce besplatne pravne pomoći..., te su iskazane podrška i pomoć u provođenju ovog zakona kroz potpisani memorandum s Ministarstvom pravde Bosne i Hercegovine.

Broj: 03/A-06-2-NH-1765-2/15

Sarajevo: 29. decembar 2015. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO PRAVDETrg Bosne i Hercegovine 1
Sarajevo06
31.12.15
bPredmet: Mišljenje o usklađenosti Nacrta zakona o pružanju besplatne pravne pomoći s *acquis-em*

Veza: Vaš akt broj: 06-07-25-7755/15 od 23. decembra 2015. godine

Na osnovu člana 18. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», broj 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 103/09), člana 6. Odluke o Direkciji za evropske integracije («Službeni glasnik BiH», broj 41/03) i Odluke o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva BiH s pravnom tečevinom Evropske unije («Službeni glasnik BiH», broj 23/11), Direkcija za evropske integracije daje sljedeće:

M I Š L J E N J E

Nacrtom zakona o pružanju besplatne pravne pomoći (u daljnjem tekstu: Nacrt zakona) propisuju se oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći, korisnici i pružatelji besplatne pravne pomoći, uslovi i način ostvarivanja besplatne pravne pomoći, finansiranje i kontrola kvaliteta pružanja besplatne pravne pomoći te nadzor nad provođenjem zakona.

Analizom sekundarnih izvora prava Evropske unije utvrđeno je da izuzev Direktive Vijeća 2003/8/EZ od 27. januara 2003. o unapređenju pristupa pravosuđu u prekograničnim sporovima utvrđivanjem minimalnih zajedničkih pravila o pravnoj pomoći u takvim sporovima, ne postoje sekundarni izvori prava Evropske unije na koje bi se moglo referirati. Obzirom da se članom 46. Nacrta zakona uređuje pitanje dodjeljivanja besplatne pravne pomoći u prekograničnim sporovima, Direkcija za evropske integracije sugeriše da se prilikom budućeg uređivanja ove oblasti odredbe navedene Direktive uzmu u obzir.

Podsjećamo, da je Bosna i Hercegovina potpisivanjem i stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju obavezna da usklađuje postojeće i buduće zakonodavstvo sa *acquis-em*.

Značajnu ulogu u regulisanju ove oblasti ima i Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, koju je Bosna i Hercegovina ratificirala, a Ustav Bosne i Hercegovine u članu II je proglašava izravno primjenjivom. Članom 6. stav (3) Konvencije uvrđeno je pravo da ukoliko optuženi nema dovoljno sredstava platiti pravnu pomoć, te kada to nalažu interesi pravde, optuženom mora biti osigurana besplatna pravna pomoć.

Također, sljedeće preporuke i rezolucije imaju značajnu ulogu u regulisanju ove oblasti:

- Rezolucija Odbora ministara Vijeća Evrope (78) 8 o besplatnoj pravnoj pomoći i savjetovanju;
- Rezolucija Odbora ministara Vijeća Evrope (76) 5 o pravnoj pomoći u građanskim, upravnim i trgovačkim stvarima.

Direkcija za evropske integracije Vam stoji na raspolaganju, u okviru svojih nadležnosti, u domenu usklađivanja budućeg zakonodavstva sa odredbama *acquis*-a.

S poštovanjem,

DIREKTOR
Edin Bulbegović

06
11/16
9

На основу члана 17. тачка 28. Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр: 25/04, 93/05, 48/07 и 15/08) разматрајући Нацрт закона о пружању бесплатне правне помоћи, достављен од стране Министарства правде Босне и Херцеговине, актом број: 06-07-25-7755/15, Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине је, на сједници одржаној 20. јануара 2016. године, дао следеће

МИШЉЕЊЕ

на Нацрт закона о пружању бесплатне правне помоћи

I Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет) констатује да је материја садржана у предложеном тексту Нацрта закона о пружању бесплатне правне помоћи (у даљем тексту: Нацрт закона) од утицаја на правосуђе Босне и Херцеговине, у смислу члана 17. тачка 28. Закона о Високом судском и тужилачком савјету БиХ, те стога даје мишљење како слиједи.

II Имајући у виду циљ законодавне иницијативе и садржај предложених рјешења Савјет је сагласан са Нацртом закона о пружању бесплатне правне помоћи, уз коментаре изложене у тачкама III и IV овог мишљења.

III У члану 16. став (2) Нацрта закона, који регулише доказивање статуса на основу којег се остварује право на бесплатну правну помоћ, наводе се и документи који немају логичну везу са статусним категоријама из члана 15. став (1), те је у том смислу потребно извршити корекцију ове одредбе.

IV У односу на члан 31. Нацрта закона, а у вези са чланом 25. Нацрта закона, Савјет је мишљења да је потребно на прецизнији начин дефинисати које облике бесплатне правне помоћи могу пружати поједине категорије пружатеља бесплатне правне помоћи.

Наиме, из предложених чланова 25. и 26. Нацрта закона може се извести закључак да је пружање бесплатне правне помоћи од стране адвоката са листе пружатеља бесплатне правне помоћи ограничено на заступање у кривичном поступку. Уколико такав закључак одговара интенцији обрађивача закона, онда је потребно извршити усклађивање у члану 31. Нацрта закона, на начин да се и у овим одредбама, које регулишу пружатеље бесплатне правне помоћи, јасно пропише такво ограничење. С тим у вези Савјет наглашава да би се у том случају онемогућило пружање бесплатне правне помоћи у поступку по ревизији, имајући у виду одредбу члана 241б. Закона о парничном поступку пред Судом БиХ, према којој у овом поступку странку може заступати само адвокат.

С друге стране, уколико интенција обрађивача закона није да се ангажман адвоката са листе пружатеља бесплатне правне помоћи веже искључиво за кривични поступак, онда је потребно у Нацрту закона предвидјети одредбе о начину ангажмана адвоката и утврђивања њихових трошкова и у другим поступцима.

Број: 08-02-1-283-1/2016

Датум: 21. јануар 2016. године

Достављено:

- Министарство правде БиХ;
- а/а.

Предсједник

el 74
Терелтија

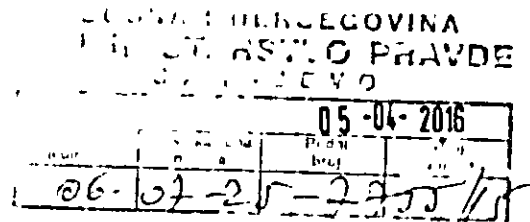

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

Broj: 05-02-2-10248-2/15
Sarajevo, 15.2.2016. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Ministarstvo pravde

Predmet: Mišljenje na nacrt Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći.
Veza: Vaš akt broj: 06-07-25-7755/15 od 23.12.2015. godine

Vezano za vaš dopis, broj naveden u vezi, a kojim se traži Mišljenje na nacrt Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći, sukladno odredbama članka 31. stavak (1) točka e) Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03), dajemo

MIŠLJENJE

1. Aktom navedenim u vezi Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine dostavilo je nacrt Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći kojim se propisuju oblici ostvarivanja besplatne pravne pomoći, subjekti za pružanje i korisnici besplatne pravne pomoći, uvjeti i način za ostvarivanje, financiranje i kontrola pružanja besplatne pravne pomoći, pred tijelima i institucijama Bosne i Hercegovine kao i nadzor nad provedbom ovog zakona.
2. Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine je razmotrilo predmetni akt i obrazloženje dostavljeno u prilogu akta navedenog u vezi, u kojem je obrađen ustavno - pravni osnov, razlozi za donošenje Zakona, način izvršenja zakona, te pod VII- Potrebna financijska sredstva za provođenje propisa, gdje je konstatovano da *Je ovim zakonom propisano da se sredstva za organiziranje i pružanje pravne pomoći osiguravaju u proračunu Bosne i Hercegovine. Zakonom je predviđeno da službenici Ureda za pravnu pomoć Bosne i Hercegovine imaju pravo sukladno odredbama ovog Zakona pruži svaki oblik pravne pomoći, osim zastupanja pred Sudom Bosne i Hercegovine i zastupanja u prekograničnim sporovima, a način organiziranja pružanja pravne pomoći, broj uposlenih i unutarnji ustroj i sistematizacija bit će utvrđeni pravilnikom Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine. Ured će biti kadrovski popunjen iz reda uposlenih u Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, te time neće biti potrebno kako novo upošljavanje tako ni osiguranje prostora, opreme i drugih sredstava. Nadalje, navodi se u Obrazloženju, Ured će, nakon što odobri pomoć sukladno odredbama nacrtu Izdati Nalog kojim se određuje vrstu i oblik pomoći koji se odobravaju i u kome navodi odvjetnika koji će pružiti pravnu pomoć, koji će nakon pružene pravne pomoći izvršiti obračun i isplatu ukupnih troškova pravne pomoći, a važno je napomenuti da angažiranje odvjetnika neće dodatno opteretiti proračun Bosne i Hercegovine budući da su ova sredstva i isplaćuju se putem Suda Bosne i Hercegovine sukladno članku 46. Zakona o kaznenom postupku Bosne i Hercegovine . Osim toga, u Obrazloženju je navedeno da za provedbu zakona nisu potrebna dodatna financijska sredstva, te da se mogu postići i određene uštede u Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine Bosne i Hercegovine koje će se precizirati sukladno predmetnom Zakonu, a nakon što Vijeće ministara Bosne i Hercegovine utvrdi visinu tarife za članove odvjetničkih komora koji budu na listi pružatelja usluga besplatne pravne pomoći za zastupanja u kaznenim stvarima pred Sudom Bosne i Hercegovine i prekograničnim sporovima.*
3. Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine je razmotrilo nacrt Zakona o pružanju

besplatne pravne pomoći, te na temelju konstatiranog u točki 2. ovog Mišljenja, da za provedbu Zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva u Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine, Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine daje pozitivno mišljenje na nacrt Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći.

S poštovanjem,

DOSTAVITI:

- Naslovu
- Sektor za proračun institucija Bosne i Hercegovine
- a/a

6

Broj: 01-02-1-959/15
Sarajevo, 30.12.2015.godine
(LSH)

MINISTARSTVO PRAVDE
SARAJEVO

Erting
BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO PRAVDE
SARAJEVO

PROJEKTOVANO	04-01-2016	01-2016
PROJEKTOVAN	04-01-2016	01-2016
06-07-25	TRJ/15	

06
04.21.16.
[Signature]

PREDMET: Mišljenje o Nacrtu zakona o pružanju besplatne pravne pomoći

Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, razmotrio je **Nacrt zakona o pružanju besplatne pravne pomoći**, i na osnovu člana 25. stav 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), daje

MIŠLJENJE

Ustavni osnov za donošenje predmetnog Zakona sadržan je u članu IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nadležna za donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjedništva ili za vršenje funkcija Skupštine po ovom Ustavu.

Cilj Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći je da se svakom građaninu osigura djelotvoran i jednak pristup pravdi u postupku pred tijelima i institucijama Bosne i Hercegovine pred kojim se ostvaruju i štite pojedinačna prava, obaveze i interesi.

Besplatna pravna pomoć je oblik ostvarivanja prava fizičke osobe na pravično suđenje i jednak pristup pravdi pred Sudom Bosne i Hercegovine, tijelima uprave i drugim tijelima Bosne i Hercegovine, a čiji troškovi u cjelosti ili djelimično padaju na teret Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

Odredbom člana 6. stav 3. tačka c) Evropske konvencije o ljudskim pravima određeno je da pravna pomoć optuženom bude osigurana besplatno, ukoliko on nema dovoljno sredstava da je plati i kada interesi pravde to zahtijevaju. Prvi uslov je da optuženi nema sredstava da plati branitelja, a drugi da interesi pravde to zahtijevaju. Član 6. Konvencije osigurava pravo na pravedno suđenje, ali ne propisuje pravila, odnosno ona se trebaju regulirati prvenstveno domaćim zakonom. Odredbe Konvencije reguliraju oblast „prava na pravedno suđenje“ i „jednak pristup pravdi“, što obavezuje sve države članice, ali svaka od njih individualno uređuje ovu oblast na način koji odgovara njenom ustavnom sistemu, državnoj strukturi i sl.

Razvijanje sistema i strukture održivog pravnog savjetovanja i besplatne pravne pomoći u građanskim stvarima u Bosni i Hercegovini s odgovarajućim prijedlogom zakonskog

rješenja u ovoj oblasti postavljen je kao jedan od zahtjeva Vijeća Evrope i obaveza koju je Bosna i Hercegovina prihvatila kao nužnu u oblasti reforme pravosuđa. U okviru reforme zakonodavstva u oblasti pravosuđa, potrebno je osigurati uslove za kvalificirane, finansijski opravdane i održive usluge besplatne pravne pomoći u građanskim predmetima za socijalno ugrožene kategorije stanovništva, koje će pružiti kvalitetni pravni stručnjaci ili odvjetnici. Pružitelji pravne pomoći su pravni subjekti i institucionalna tijela koja su nadležna da se, u skladu sa odredbama procesnih zakona u Bosni i Hercegovini, mogu pojavljivati kao puni procesni opunomoćenici u svim postupcima u kojima se ostvaruje pravo na pravnu pomoć.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je u cilju pripreme Nacrta zakona o pružanju besplatne pravne pomoći formiralo Radnu grupu u kojoj su učestvovali predstavnici entitetskih ministarstava pravde i Brčko Distrikta, koji su kroz dosadašnja iskustva i praksu u dugogodišnjem pružanju besplatne pravne pomoći dali doprinos da se usaglase ključna pitanja:

- da se osigura nezavisnost pružitelja besplatne pravne pomoći;
- da se prilikom odlučivanja o pravu na pravnu pomoć ne komplicira i formalizira samo odobravanje, nego da bude što jednostavnije;
- da se vodi računa o potrebi zaštite principa jednakosti strana u postupku;
- da se vodi briga o samoj složenosti pravne oblasti u kojoj se pruža besplatna pravna pomoć;
- da su svima pod jednakim uslovima dostupne osnovne informacije o pravima i obavezama i pravni savjeti.

Zakonom o pružanju besplatne pravne pomoći je predviđeno da službenici Ureda za pravnu pomoć Bosne i Hercegovine imaju pravo u skladu sa odredbama ovog zakona pružiti svaki oblik pravne pomoći, osim zastupanja pred Sudom Bosne i Hercegovine i zastupanja u prekograničnim sporovima. Ured za besplatnu pravnu pomoć je u sastavu Ministarstva pravde BiH, i kadrovski će se popuniti iz reda zaposlenih u Ministarstvu pravde, te neće biti novog upošljavanja, niti potrebe za dodatnim obezbjeđenjem prostora, opreme i drugih sredstava za rad.

Nacrt zakona o pružanju besplatne pravne pomoći pripremljen je uz konsultacije sa predstavnicima entitetskih ministarstava pravde i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Na dostavljeni tekst Nacrta zakona o pružanju besplatne pravne pomoći, Ured za zakonodavstvo nema sugestija.

Nacrt zakona o pružanju besplatne pravne pomoći, uz pribavljeno mišljenje Ministarstva finansija i trezora, uputi u dalju proceduru.

DIREKTOR
Dragan Podinić

5

BOSNA I HERCEGOVINA

*Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice
Ministry for human rights and refugees*

Broj: 07-02-1-3046/15
Sarajevo, 28.12.2015.god.

Fatiha

VRLO HITNO!!!

**MINISTARSTVO PRAVDE BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**
n/r gosp. Josipa Grubeše, ministra

BOSNA I HERCEGOVINA	
MINISTARSTVO PRAVDE	
SARAJEVO	
04-01-2016	
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka
06-07-25-7755/15	Redni broj

06
04.01.16.
[Signature]

PREDMET: Nacrt zakona o pružanju besplatne pravne pomoći, mišljenje- dostavlja se

VEZA: Vaš akt broj 06-07-25-7755/15 od 25.12.2015.godine.

Poštovani,

u prilogu dopisa u skladu sa članom 12. Zakona o ministarstvima Bosne i Hercegovine i članom 31. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, dostavljamo Vam, na nadležno postupanje, mišljenje Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine o usklađenosti Nacrta zakona o besplatnoj pravnoj pomoći sa Zakonom o zabrani diskriminacije, Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i drugim međunarodnim ugovorima multilateralnog karaktera iz oblasti ljudskih prava koje je Bosna i Hercegovina potpisala, ratifikovala ili preuzela sukcesijom kako slijedi:

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 31.stav 1. tačka c.) Poslovnika o radu Vijeća ministara BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03), na Nacrt zakona o pružanju besplatne pravne pomoći daje slijedeće:

MIŠLJENJE

Mišljenja smo da će usvajanje Zakona o pružanju besplatne pravne pomoći doprinjeti učinkovitoj primjeni Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama koja je sastavni dio pravnog sistema Bosne i Hercegovine i ima prioritet u primjeni nad domaćim pozitivno-pravnim propisima (tzv. načelo supremacija u primjeni), a čijim odredbama se predviđa uvođenje mjera u cilju osiguranja većeg stepena zaštite egzistencijalnih ljudskih prava samim tim i provođenja zaštite prava na život i ljudsko dostojanstvo zagarantovanog u međunarodnim ugovorima iz oblasti ljudskih prava.

U tom smislu je i članu 6 stav 3 tačka c) Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama predviđeno da pravna pomoć bude osigurana ne samo kad optuženi nema sredstava da plati branitelja već i kada interesi pravde to zahtjevaju.

Ustav Bosne i Hercegovine garantuje pravo na pravično suđenje kako u krivičnim tako i u građanskim stvarima i jednak pristup pravdi za sve građane bez diskriminacije, te je potrebno donošenje zakona kojim bi bila osigurana besplatna pravna pomoć i u građanskim stvarima iz razloga što ista u Bosni i Hercegovini gotovo da ne postoji i svedena je na najmanju moguću mjeru.

Dakle, donošenjem Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći spriječila bi se eventualna diskriminacija između pružanja iste socijalno ugroženim strankama u krivičnim i građanskim stvarima, te bi pomenuti zakon na taj način bio usklađen i sa Zakonom o zabrani diskriminacije i sa Međunarodnom konvencijom o spriječavanju rasne i svih vidova diskriminacije (CERD).

Naime, navedeni zakon je u potpunosti usklađen sa članom 14. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama kao i Protokolom 12 uz istu (zabrana diskriminacije), te UN konvencijom o zabrani rasne i svih oblika diskriminacije.

Napominjemo, da predloženi Nacrt zakona nije u suprotnosti sa odredbama kako Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (koja čini sastavni dio pravnog sistema Bosne i Hercegovine, budući da je ista inkorporirana u Ustav BiH) tako i drugih međunarodnih ugovora multilateralnog karaktera (konvencija, povelja, paktova i sl.) iz nadležnosti rada ovog ministarstva, a prvenstveno Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

S tim u vezi Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u potpunosti podržava donošenje Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, kao rezultat politike Bosne i Hercegovine na jačanju opšte sigurnosti građana kako u krivičnim tako i parničnim i upravnim postupcima.

Donošenjem Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći kojimj se predviđa omogućavanje pružanja besplatne pravne pomoći strankama koje prema svom imovinskom stanju ne mogu snositi troškove zastupanja Bosna i Hercegovina je pokazala jasno opredjeljenje za davanje doprinosa zadovoljenju interesa pravde i u parničnim postupcima.

S poštovanjem,

MINISTARSTVO
Semiha Borovac
Semiha Borovac